

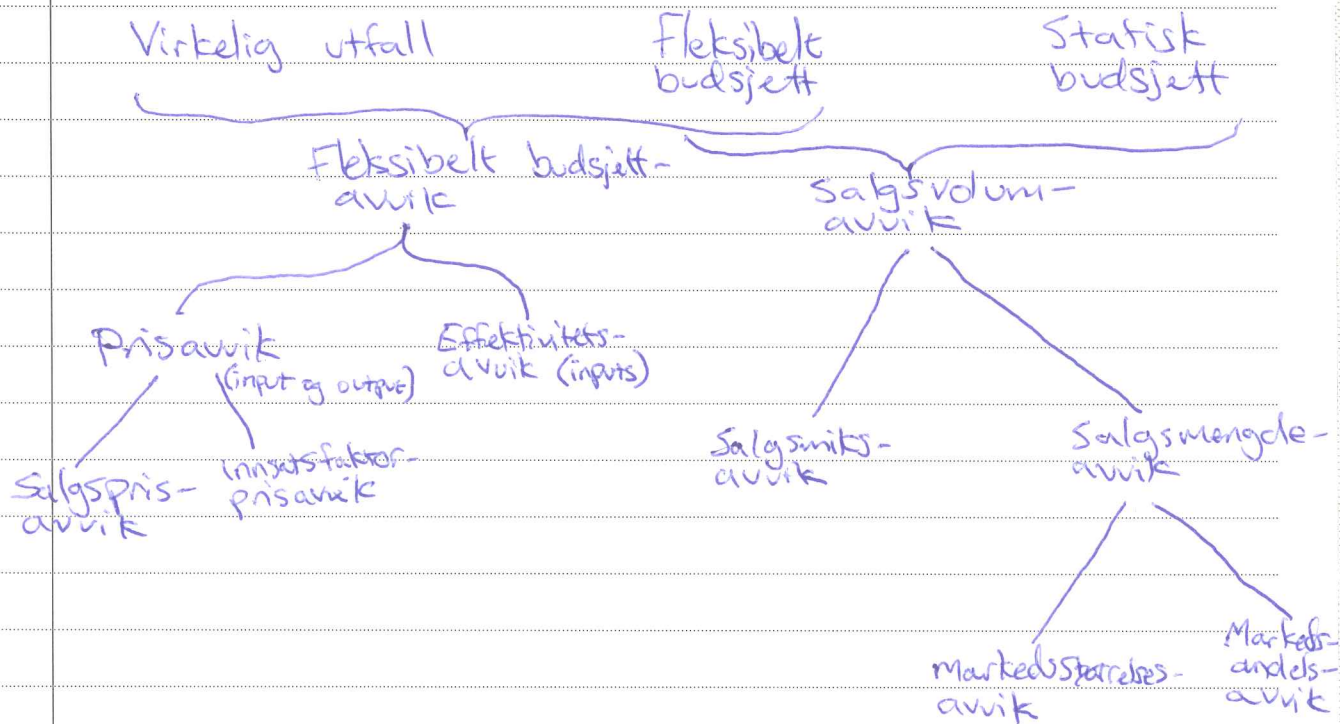
Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 1 av 23

1. a) "Management by exception" er et vanlig styringsverktøy der bedriften forsøker å kartlegge om driften går som planlagt, samt hvor og hvorfor den eventuelt ikke går som planlagt. Denne typen avviks-analyse grunner i et standardregnskap, og skjer gjennom å se på avvikene mellom statistisk budsjett og virkelig utfall, samt dekomponering av dette statistiske budsjettavviket. Bedriften ønsker å finne ut om avviket skyldes ~~ikke~~^{ending} i salgsvolum, ending i salgpris, ending i innsatsfaktorproduktivitet, ending i innsatsfaktorpris, eller en mulig kombinasjon av disse. Også andre faktorer som f.eks større salg av lønnsomme produkter og mindre salg av ulønnsomme produkter, kan gi fordelaktige budsjettavvik. Man avgjør om budsjettavvikene som har oppstått er fordelaktige eller ufordelaktige, der fordelaktige avvik øker resultatet i forhold til det man forventet, og ufordelaktige har den motsatte effekten.

En vanlig fremgangsmåte for "management by exception" er å danne et fleksibelt budsjett ut ifra det virkelige utfallet og det statistiske budsjettet. Det fleksible budsjettet viser budsjetterte priser, budsjetterte innsatsfaktorer, budsjetterte innsatsfaktorpriser,

men justert for virkelig salgsmengde, virkelig output. En illustrasjon om hvordan avviksanalyse kan gjennomføres, er følgende:

Som en kan se er det flere ulike dekomponeringer som er mulige å gjennomføre. Mens det statistiske budsjettavviket kan dekomponeres i fleksibelt budsjett- og salgsvolumavvik, kan det fleksible budsjettavviket dekomponeres for å kartlegge om avviket skyldes endring i salgspris, innsatsfaktorpris eller innsatsfaktorbruke (effektivitet/produktivitet). Videre kan salgsvolumavviket dekomponeres i salgsmengdeavvik og videre i markedsstørrelsesavvik og markedsandelsavvik. Vi kan si at det statistiske budsjettavviket er en level 0-

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 3 av 23

analyse, fleksibelt budsjettavvik og salgsudvik-
avvik level 1, mens lengre ned er level 2
og level 3. Disse viser avvikene på stadig
~~større~~ mer detaljniva, og svarer mer
og mer hvorfor avvikene har oppstått.

"Management by exception" er et type
styringsverktøy som kan gi mer innsikt
i hvordan driften går enn det andre
mer tradisjonelle styringsverktøy kan. Ved
hjelp av avviksanalysen kan man finne
ut hvilke deler av driften som for eksempel
ikke går så bra som man trodde,
og dermed implementere tiltak til å rette
på dette.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 4 av 23

b) Balansert målstyring søker å få frem prestasjonsmål basert på både ~~de~~ finansielle og ikke-finansielle faktorer. Dette skjer gjennom ulike KPI-er (key performance indicators), og omfatter tradisjonelle finansielle perspektiver (driftsmargin, ROI, resultatmål etc.), samt tre ikke-finansielle perspektiver.

De ikke-finansielle perspektivene omfatter kundeperspektivet, interne prosesser og læring og vekst. Mens man på kundeperspektivet måler prestasjonen ut ifra kundetilfredshet og andre mål som skaper verdi for kunden, kan mål på prestasjonen rundt ~~de~~ interne prosesser være hvordan selve driften eller produksjonsmekanismen fungerer. Læring og vekst kan for eksempel prestasjonsmåles ved å undersøke kompetansen blant ansatte.

De fire perspektivene kan danne et strategikart, der bedriften danner delmål for hvordan de skal lykkes på de ulike perspektivene. Balansert målstyring går lengre enn det tradisjonelle budsjettet, og ved bruken av de ikke-finansielle målene som et supplement til ~~de~~ finansielle, kan de sørge for at den langsiktige driften er god. Balansert målstyring kom på 1990-tallet, og har blitt stadig mer utbredt de senere årene. Det er stadig høyere

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 5 av 23

anerkjennelse for at ikke-finansielle perspektiver er svært viktige i strategien, og balansert målstyring kan dermed være et godt verktøy for å få frem et mer komplett bilde av ytelsen enn kun kvantitative finansielle analyser er i stand til.

2. a) Man kan evaluere regresjonsanalysene ut ifra om ~~vidt~~ det er økonomisk plausibelt at den uavhengige variabelen (eller flere) kan forklare den avhengige, om det er god forklaringskraft, om koeffisientene er signifikante, og om forutsetningene for ~~linear~~ regresjon (minste kvadraters metode) holder. Forutsetningene er at det skal være konstant varians (fravær av heteroskedastisitet), uavhengige residualer (fravær av autokorrelasjon, Durbin Watson-verdi ≈ 2), normalfordeling av residualene rundt regresjonslinjen, og at det foreligger en linear sammenheng i det relevante området. I multivariat regresjonsanalyse er også fravær av multikolinaritet en forutsetning, men det er ~~ikke aktuelt~~ kun en aktuell problemstilling i ~~tying~~ regresjon 3 i denne oppgaven. Jeg skal nå vurdere resultatene fra de tre regresjonene, før jeg konkluderer til slutt.

Regresjon 1:

Denne regresjonen benytter antall ~~observasjoner~~ ^{operasjoner} som uavhengig variabel, den som skal forklare den avhengige variabelen (kostnader medisinisk utstyr). Det er først og fremst økonomisk plausibelt at antall ~~observ~~ operasjoner kan være med å forklare variasjonen i disse kostnadene. Med en forklaringskraft på

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 7 av 23

$R^2 = 0,36$, kan man si at forklaringskraften i alle fall er høy nok til å gi en indikasjon på at det er en sammenheng. Forklaringskraften R^2 kan illustreres ~~denne~~ enkelt ved brøken $\frac{\text{Forklart variasjon (av avh. variabel)}}{\text{Total variasjon (i avh. variabel)}}$. At antall ~~operasjoner~~^{opera}sjoners variasjon kan forklare 36% av variasjonen i utstyrskostnader, er ikke dårlig. Videre er koeffisienten for antall ~~operasjoner~~ signifikannt, som viser at det er sannsynlig (feks. 95%) at en ending i antall ~~operasjoner~~ fører ~~til~~^{svaks} en signifikannt ending i kostnadene. At antallet operasjoner påvirker feks. slitasjen på utstyret er rimelig å tro, men det er vanskelig å vurdere de vanlige forutsetningene rundt regresjon. Man har ikke data tilgjengelig, så å vurdere om det er konstant varians, uavhengige variabler eller normalitet, er ikke mulig. Det er også vanskelig å vurdere om det er lineart i det relevante området, eller om det for eksempel kan være stordriftsfordeler når det kommer til antallet operasjoner.

Regresjon 2:

Det er økonomisk plausibelt at antallet pasienter kan forklare kostnadene. Det er rimelig å tenke at ved økt antall pasienttimer, vil kostnadene øke. Forklaringskraften er høyere i regresjon 2 enn i regresjon 1, med $R^2 = 0,84$. Dette er svært høyt, og

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 8 av 23

Et er en indikasjon på at variasjonen i timer forklarer 84% av variasjonen i kostnader. For øving viser koeffisienten $B_1 = 5676$ at hvis antallet timer går opp med én, vil kostnaden i snitt gå opp med 5676. Videre er koeffisienten signifikant også her. Når det kommer til de andre forutsetningene, er det også her vanskelig å vurdere dem uten data. Mens lineariteten i det relevante området kan påvirkes av om økt antall pasienttimer fører til mer effektivitet og størreltsfordeler (men ikke info uten plot), er det vanskelig å vurdere de andre tre forutsetningene.

Regresjon 3:

Her har de inkludert begge de uavhengige variablene i regresjonen, men denne regresjonen er ikke bedre enn regresjon 2. Selv om begge de uavhengige variablene har et plausibelt forhold til kostnadene, øker ikke forklaringskraften av å inkludere antall operasjoner i regresjon 2. Den er dessuten ikke signifikant i regresjon 3, med en t-verdi under 2. Mens de andre forutsetningene er vanskelige å vurdere også her, er det også ikke umulig at multikollinearitet kan være et problem i regresjon 3. Det er ikke utenklig at antall operasjoner og antall pasienttimer er korrelert, selv om de ~~er~~ må ha en korrelasjonskoeffisient på

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 9 av 23

over 0,70 tradisjonelt for å bryte den forutsetningen.

Uansett er konklusjonen at det virker å være regresjon 2 som er best. Den har høyere forklaringskraft enn regresjon 1, og regresjon 3 oppnår ~~ingen~~ lite ved å inkludere antall operasjoner. Sykehuset kommer antakelig best ut av å holde seg til kun pasienttimer som forklaringsvariabel, og av de tre alternativene virker 2 å være best. Dette virker å være forenlig med sykehusets oppfatning, som mener at pasienttimer er en bedre kostnadsdriver.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093.
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 10 av 23

b) Det er fire metoder, og i tillegg til kvantitative metoder som omfatter blant annet regresjon, har vi ingeniørmetoden, konferansemetoden og kartplanmetoden.

Den kvantitative metoden er robust, og det er forholdsvis enkelt å gjennomføre en regresjonsanalyse. Det er imidlertid arbeidskrevende å kartlegge kostnadsdriverne, de uavhengige variablene, og sånn sett kan den være tidkrevende. Den gir imidlertid et robust og objektivt resultat til slutt.

Ingeniørmetoden tar sikte på å kartlegge årsak-virkningsforhold gjennom å se på produksjonsprosessen og se på fysiske forhold. Metoden er presis og nøyere men det er tidkrevende og kostbart å gjennomføre såpass detaljerte analyser. Dessuten er det ikke slik at alle kostnadsdrivere har et fysisk forhold til andre objekter, noe som er en begrensning for metoden.

Konferansemetoden forsøker å kartlegge årsak-virkningsforhold gjennom å hente innspill fra ulike parter. Det kan være eksperter eller ulike avdelinger, og den kan dermed føre til samspill. Om innspillene er gode, og informasjon god, kan dette være en god metode, men det er et problem at metoden baserer

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 1 av 23

seg på subjektive oppfatninger. Metoden kan imidlertid egne seg godt som et supplement til de andre metodene, hvor man kan dra nytte av innspill fra folk med innsikt i ~~prosessene~~ prosessene.

Kontoplanmetoden foretar klassifisering av de ulike kostnadene, typisk i variable, faste- eller miløsedde kostnader. På den måten forsøker metoden å få frem hva som driver hva. Dette er en vanlig, mindre kostbar og mindre tidkrevende metode enn de andre, men det er ikke enkelt å få frem kausale sammenhenger. Det kan imidlertid konferansemetoden bistå med, så en samling av de to kan være bra.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 12 av 23

3. a) Totalkapitalrentabilitet (ROI) måler avkastningen man har på totalkapitalen / investeringen. Den enkle formen er følgende:

$$ROI = \frac{\text{Driftsresultat}}{\text{Totalkapital/Investering}}$$

Formelen for ROI kan dekomponeres i resultatgraden og omløpshastigheten på total-kapitalen. Disse målene viser henholdsvis hvor stor avkastningen er i forhold til inntektene (således et mål på kostnadseffektivitet) og hvor store inntektene er i forhold til totalkapitalen:

$$ROI = \frac{\text{Driftsresultat}}{\text{Omsetning}} * \frac{\text{Omsetning}}{\text{Totalkapital/Investering}}$$

$$ROI_{\text{PARKEN}} = \frac{3100000}{15700000} * \frac{15700000}{11000000} = 0,197452 * 1,427273 = 0,282$$

Resultatgrad Omløpshastighet ROI

$$ROI_{\text{TARGET}} = \frac{4100000}{18300000} * \frac{18300000}{17500000} = 0,224044 * 1,045714 = 0,234$$

$$ROI_{\text{STRANDA}} = \frac{5200000}{31500000} * \frac{31500000}{28100000} = 0,165079 * 1,120996 = 0,185$$

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 13 av 23

b) RI (residual income/superprofitt) viser hvordan avkastningen er i forhold til avkastningskravet. Er $RI > 0$, er investeringen lønnsom fordi avkastningen er høyere enn kravet. Sånn sett har man meravkastning dersom RI er over null. RI regnes ut slik:

$$RI = \text{Driftsresultat} - \text{avkastningskrav} * \text{total kapitalen}$$

$$RI_{\text{PARKEN}} = 3100000 - 0,1 \cdot 11000000 = 2000000$$

$$RI_{\text{TORGET}} = 4100000 - 0,1 \cdot 17500000 = 1750000$$

$$RI_{\text{STRANDA}} = 5200000 - 0,1 \cdot 28100000 = 2390000$$

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 14 av 23

c) Mens ROI gir en prosentsats, f.eks. Parken har $ROI = 28,2\%$, gir RI en absolutt nominell verdi. Dette er det store skillet mellom de to, og de to har dermed sine styrker og svakheter.

ROI har styrken i ut den gir en prosentsats, slik at man enkelt kan sammenlikne avkastning på ulike eiendeler. Den er derfor ikke særlig følsom for størrelsen på investeringen, i og med at man kan sitte igjen med forholdet mellom avkastning og investering. En åpenbar svakhet med ROI er at den ikke tar høyde for noe avkastningsbrøn. På den måten må man være mindre kategorisk i lønnsomhetsvurderingen basert på en ROI-verdi enn en RI-verdi. Det kan også være slik at ROI-mål kan gi mindre gunstige pekepinner på om en investering er fornuftig eller ikke. Om man kun måler ROI, og ønsker å maksimere denne (interrentemaksimering), kan man gi opp lønnsomme investeringer. På den måten kan ROI være et mål man må være varsomme med å operere driften etter.

RI gir et nominelt beløp som enkelt og greit gir en lønnsom investering om tallet er positivt, ulønnsom investering om tallet er

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 15 av 23

negative, og indifferens om tallet er 0. Dette målet tar høyde for avkastningskravet, noe som gjør at man kan bedre enn ROI se hva slags investeringer man bør gjennomføre. En svakhet ved β som mål er at den nettopp gir faktiske verdier, noe som gjør at man ikke like enkelt kan sammenligne på tvers av investeringer. Likevel, det at målet inkluderer et avkastningskrav, gjør at det egner seg godt for å se om avkastningen er høyere enn man kunne forventet om man hadde pengene i kapital, og den egner seg til å sammenligne investeringer som har forholdsvis like egenstøper.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : ~~3016~~ 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 16 av 23

d) Hvilket hotell som er lønnsomt, avhenger av hvilket mål man tar til grunn. Ifølge ROI-målet er Parken mest lønnsom med $ROI = 28,2\%$. Ifølge RI er Stranda mest lønnsom med $RI = 2390000$. I tillegg, ifølge resultatgraden er Target mest lønnsom med en verdi på $22,4\%$.

RI fungerer ofte best som et mål på lønnsomhet av de tre, fordi det tar høyde for avkastningskravet. På den måten kan man si at Stranda er mest lønnsom fordi kronebeløpet det hotellet sitter igjen med er større over avkastningskravet enn de andre. De har mer profitt utover forventningen. Stranda er imidlertid minst kostnadseffektive av de tre, og det høye resultatet kan skyldes større drift. Dette kan sees på inntektene og totalkapitalen, som er vesentlig større enn de andre. Også kapasiteten er større på Stranda-hotellet, nesten like stort som de to andre til sammen.

De tre hotellene har ulike egenskaper når det kommer til å være lønnsomme, men ved et avkastningskrav på 10% , er Stranda mest lønnsom. Med et annet avkastningskrav, kunne svaret vært annerledes.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : ~~3096~~ 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 17 av 23

e) Forutsetter at de faste kostnadene ikke endres av økningen i kapasitet.

DB før prisendring:

Omsetning	15700 000
Variabel kostnad (200 · 12000)	2400 000
= DB	13300 000

Etter prisreduksjon:

Omsetningen vil påvirkes. Tidligere pris per døgn = $15700000 / 12000 = 1308,33$

Ny pris per døgn = $1308,33 - 130,83 = 1177,5$

Ny omsetning: $(1177,5 \cdot 0,8 \cdot 20000)$	= 18840 000
- Ny VK $(200 \cdot 0,8 \cdot 20000)$	= 3200 000
= DB	= 15640 000
- Tapte DB tidligere pris	= 13300 000
= Netto DB av prisreduksjon	= 2340 000

Det vil lønne seg å sette ned prisen, gitt at det kun er variabel kostnad per rom som påvirkes. De vil ved gjennomføring av prisreduksjonen øke resultatet med 2340000 hvis de får øke kapasitetsutnyttelsen til 80%.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : ~~3076~~ 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 18 av 23

f) a) Internprisen baserer seg på at den minimum skal være summen selger er villig til å selge for, og maksimum den summen kjøper er villig til å betale. Satt på en annen måte, skal minste internpris være slik: $\text{min. internpris} = \text{særkost} + \text{alt. kostnad}$. Særkosten viser kostnadene forbundet med produktet direkte, og alternativkostnaden er hva selger kunne tjent andre steder, om han brukte produktet til noe annet.

I denne oppgaven, der hotellene er en del av en kjede, er det viktig at internprisen bærer preg av at det foreligger målkongruens. Det vil si at internprisen er satt slik at den fører til det beste for kjeden som helhet. Parken, som eventuell selger, må ikke kreve en internpris som gir en sub-optimal løsning som kanskje er best for avdelingen (hotellet), men ikke for selskapet (kjeden) i sin helhet.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : ~~3096~~ 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 19 av 23

f)

b) Dersom man antar at Parken ikke har noen mulighet til å selge rommene eksternt, vil alternativkostnaden være 0 for parken, og de bør dermed ha en interpris: $\text{Interpris} = \text{særkost} + \text{alt.kostnad} = 200 + 0 = 200$. Det er imidlertid rimelig å anta at det foreligger en viss sannsynlighet for at de kan selge de ekstra rommene eksternt. I så fall skal denne sannsynligheten gjenspeiles i alternativkostnaden.

Uansett, under forutsetning av at hotellrommene vil stå tomme om de ikke selges internt, vil den ~~best~~ beste interprisen for kjeden som helhet være 200 kroner, som er lik særkostnaden eller variabel kostnad per romdøgn. På den måten kan heller Stranda selge Parkens hotellrom og bidra til økt lønnsomhet for kjeden.

Også markedsperspektiver kan være viktige å se på i en slik beslutning. Hvor de ekstra kundene kommer fra, hva som skjer med etterspørselen. I tillegg er hensyn om hvordan økt kapasitetsutnyttelse påvirker moral, faste kostnader og andre ting mulige relevante faktorer.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : ~~3096~~ 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 20 av 23

4. a) Produktivitet viser forholdet mellom en output (salg/produksjon) og en input (innsatsfaktorer). Hvis man kan opprettholde en viss produksjonsmengde samtidig som at man senker mengden innsatsfaktorer, blir man mer produktive. På samme måte hvis input er konstant samtidig som at output øker,

Produktivitet kan måles gjennom faktorproduktivitet og totalfaktorproduktivitet. Mens faktorproduktiviteten måles ved brøken $\frac{\text{antall output}}{\text{antall input}}$ av en viss type output og input, måles totalfaktorproduktiviteten ved hjelp av brøken $\frac{\text{total output}}{\text{total kostnad for output}}$.

Faktorproduktiviteten kan vise for eksempel hvor mange produkter man produserer per time, og totalfaktorproduktiviteten viser hvor mange produkter man produserer per krone forbrukt.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : ~~3096~~ 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 21 av 23

b) Faktorproduktivitet for direkte material:

$$\text{Produktivitet}_{DM14} = \frac{45000 \text{ brød}}{35000 \text{ kg}} = 1,2857 \text{ brød per kg mel.}$$

$$\text{Produktivitet}_{DM15} = \frac{56000 \text{ brød}}{41500 \text{ kg}} = 1,3494 \text{ brød per kg mel.}$$

I henhold til direkte materialer (mel) har produktiviteten gått opp fra 2014 til 2015. De bruker dermed mindre mel per brød.

Faktorproduktivitet for direkte lønn:

$$\text{Produktivitet}_{\text{timer14}} = \frac{45000 \text{ brød}}{940 \text{ timer}} = 47,87 \text{ brød per time}$$

$$\text{Produktivitet}_{\text{timer15}} = \frac{56000 \text{ brød}}{1120 \text{ timer}} = 50 \text{ brød per time}$$

De har også blitt mer produktive i arbeidstimen og produserer 50 brød i timen. Dette er en økning, og viser at de produserer brødene på kortere tid.

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : ~~3093~~ 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 22 av 23

$$c) \quad TFP_{2014} = \frac{45000}{(940 \cdot 280) + (35000 \cdot 7,5)} = \frac{45000}{525700} = 0,0856$$

$$TFP_{2015} = \frac{56000}{(1120 \cdot 280) + (41500 \cdot 7,5)} = \frac{56000}{624850} = 0,0896$$

Også totalfaktorproduktiviteten har økt fra 2014 til 2015. Dette tyder på at bedriften er mer produktive i 2015 enn de var i 2014, og at per krone brukt per produserte brød er lavere i 2015 enn i 2014.

d) Antall timer trengt i 2014 for å produsere 2015-volum: $56000 / 47,87234 \text{ brød per time} \approx 1170$

Antall kg mel trengt i 2014 for å produsere 2015-volum: $56000 / 1,285714 \text{ brød per kg} \approx 43556$

Veksteffekt:

$$\text{Lønn} = (1170 - 940) \cdot 290 = 66760 \text{ (U)}$$

$$\text{Dir.mat.} = (43556 - 35000) \cdot 7 = 59892 \text{ (U)}$$

Innsatsfaktorpriseffekt (Prisgjenvinning):

$$\text{Lønn} = (280 - 290) \cdot 1170 = -11700 \text{ (F)}$$

$$\text{Dir.mat.} = (7,5 - 7) \cdot 43556 = 21778 \text{ (U)}$$

Emnekode : BE-318
Kandidatnr. : 3093
Dato : 13.05.16
Ark nr. : 23 av 23

Produktivitetseffekt:

$$\text{Lønn} = (1120 - 1170) \cdot 280 = -14000 \text{ (F)}$$

$$\text{Dir. mat} = (41500 - 43556) \cdot 7,5 = -15420 \text{ (F)}$$

Negative tall viser fordelaktige effekter fordi det er snakk om ~~at~~ kostnader, og negative tall viser dermed en effekt av reduserte kostnader, økt resultat.

$$\text{Endring i DM-kostnader} = (41500 \cdot 7,5) - (35000 \cdot 7) = 66250$$

$$\text{Forklares av veksteffekt} = 59892$$

$$\text{Forklares av priseffekt} = 21778$$

$$\text{Forklares av produktivitetseffekt} = -15420$$

$$\text{Endring i DL-kostnader} = (1120 \cdot 280) - (940 \cdot 270) = 41000$$

$$\text{Forklares av veksteffekt} = 66700$$

$$\text{Forklares av priseffekt} = -11700$$

$$\text{Forklares av produktivitetseffekt} = -14000$$

Av analysen på de ulike effektene ser man at priseffekten er fordelaktig for lønnskostnadene, produktivitetseffekten er fordelaktig for både lønn og direkte material, og veksteffekten (større produksjon) er ufordelaktig for begge kostnadsgruppene.